

Het vergiftige Pijptorkruid.

Vergun me een kleine opmerking en een vraag naar aanleiding van de vorige afl., blz. 122, kolom 2, boven. De gevlekte scheerling is *Conium maculatum*, en is voor den gift-drank van Socrates niet waarschijnlijk het sap van die plant gebruikt?

Haarlem.

Dr. H. J. KALKOEN.

U heeft gelijk. Ik heb me met de nieuwe Nederlandsche namen vergist. Vroeger heette *Conium maculatum* Dolle Kervel, nu Gevlekte Scheerling; en *Cicuta virosa* is en blijft Waterscheerling. In Relling en Bohnhorst 2e druk staat: Den alten war der Gefleckte Schierling unter dem Namen *Cicuta* bekannt, während wir mit demselben den Wasser-schierling bezeichnen. H.

Pijp-torkruid.

Gisterenmorgen las ik in het »Vaderland« een geval van vergiftiging, overgenomen uit »De Levende Natuur« van het pijp-torkruid (*Oenanthe fistulosa*) dat in de flora's, zoover u nagaan kon, niet als giftig stond gesignaleerd.

Misschien interesseert het u te vernemen dat de plant als giftig staat opgegeven: 1e. In Natuurgenet, naar het Duitsch van Dr. Luty, voor Nederland, bewerkt door T. J. van Uildriks en Dr. Bruinsma, op pag. 100 daar leest men o.a. De vierde Umbellifera die om zijn vergiftigheid nog gemeden moet worden is het Pijp-torkruid de *Oenanthe fistulosa*, die er zoo geheel anders uitziet dan zijn kameraden, en die gij bij ons nog al veel in de slooten kunt vinden. Het is een plant... enz.

2e. In Unsere wichtigeren Giftgewächse mit pflanzlichen Zergliederungen und erklärendem. Texte van Prof. Dr. Ahhes (uitgave 1874). Op blz. 5: Die röhrlige Rebendolde, *Oenanthe fistulosa* L in ganz Europa auf nassen Wiesen, in Gräben und Sümpfen, wird vom Vieh nicht gefressen. Dit laatste is dus gebleken onjuist te zijn.

3e. In De Noord-Nederlandsche vergiftige gewassen door F. A. W. Miguel (tweede druk 1838). Op blz. 126 leest men: *Oenanthe fistulosa* L. Pijpachtig Torkruid; vervolgens een beschrijving der plant, en op blz. 127. Eigenschappen. Dit gewas heeft duidelijk vergiftige eigenschappen en behoort tot de scherpverdoovende vergiften. Vervolgens staat er dat twee Haagsche burgers, die de plant voor Pieterselie hielden, na verschillende opgesomde ziekteverschijnselen de één na 2, de ander na 3 uur stierven. Iets verder: Voor het vee is het gewas zeer nadeelig (Linnaeus Iter. Scan. 399) doch het laat hetzelfde onaangeroerd staan. Volgens Bonami doodt het afkooksel, in de gangen der mollen gebracht, dezelve spoedig.

MIEN VAN HUFFEL.
De Riemstraat 154.

Den Haag.

Vergiftige Schermbloem.

Naar aanleiding van de laatste afl. der *L. N.*, heb ik een paar opmerkingen, en wel voor iederen redacteur ééne.

De heer Heimans signaleert *Oenanthe fistulosa* als giftig. Toen ik een kleine jongen was, d.w.z. een 55 jaar geleden, had ik een konijntje; hoewel dat diertje goed gevoed werd, nam ik altijd als ik uit school kwam, een kleine versnapering uit den slootkant mee. Zoo had ik me ook uitgesloofd om een heele collectie *Anthriscus sylvestris* te verzamelen (zooals ik meende). Die plant toch staat in Zeeland bekend als »toeters«. Het bovenste en de blaadjes waren voor het konijn; de groote holle stengels voor mij. We sneden als jongens den stengel bij een lid door en gaven er dan overlangs eene fijne snede in en hadden dan, wanneer we in het holle einde bliezen een liefelijk geluid, zooals u zich kan voorstellen.

Met dien schat gewapend ontmoette ik een ouden arbeider die me zeide: »als je dat aan je konijntje geeft, gaat het dood; je hebt verkeerde planten, die moet je hebben,« en hij wees mij 't onderscheid aan de stengels en blaadjes, ik had alleen maar naar de witte bloempjes gekeken.

Toen ik in *D. L. N.* de teekening zag herkende ik onmiddellijk de misdadigster. In Thomé komt ze voor op pl. 361 met den Lat. naam *Oen. fist.* en den Duitschen Röhrlige Pferdesaat. 't Boek geeft (band III, pag. 117) bij de beschrijving niets van vergiftigheid op. Nu ging ik verder aan 't zoeken en kan u mededeelen dat in het Lehrbuch der practischen Pflanzenkunde van Carl Hoffmann, Stuttgart, onder afdeeling Giftpflanzen, op tafel 23 onder No. 3 gemelde *Oen. fist.* staat

afgebeeld. Dat boek is zonder jaartal, maar ik weet dat het plm. 35 jaar oud is. U ziet dus de giftigheid was, zoo niet algemeen, dan toch hier en daar bekend en 't verbaast me dat op de vee-artsenijschool er vroeger niet van gerept is.

Achter in de afl. spreekt de heer Thijssse over »pierevangers«. Ik heb beide vogelsoorten aan 't werk gezien, zoowel de zeemeeuw als den Kievit; wat de beweging van den laatste aangaat ik zou die 't beste kunnen omschrijven met het fransche w.w. trépnier. Maar nu de boeken: hiervan kan ik u er een opgeven: Houzeau *Etudes des facultés mentales des animaux* (1872). In 't eerste deel pag. 295 wordt het dansen dier vogels behandeld om aan te toonen dat het instinct de wormen misleidt en hen juist hun vijanden in den bek voert, terwijl ze meenen den mol te ontvluchten. Houzeau citeert hierbij John Rennie: »Mistakes of instinct in »Magazine of Natural history, Vol. I, pag. 374.

Leeuwarden.

Zend ons nog een paar zulke opmerkingen en dan meteen uw naam, als u wilt. H.

Notenkrakers.

Daar er tot nog toe dit najaar voor zoover mij bekend nog slechts één Notenkraker is waargenomen, meld ik u bij deze, dat door mij een exemplaar is waargenomen, gisteren Woensdag 6 November in het Trekerbosch. Ik fietste er, op een pad door een oud dennenbosch, toen ik er een zag loopen plm. 50 M. voor mij uit.

Ik stapte van mijn fiets en wandelde er heen. De vogel was in het geheel niet schuw en pikte vlak voor mij staand een zaadje op. Hij bleef een tijdje in mijn buurt en vloog toen een eind verderop in een boom.

Amersfoort.

A. M. FREDERIKSE.

Op 24 October j.l. meende ik in de dennenbosschen bij het kasteel Rozendaal te Velp 1 ex. van de notenkraker te ontdekken, die ik te paard zittende tot op ± 20 M. kon naderen.

Gaarne zou ik van u »de Levende Natuur« vernemen of dit in verband met het jaargetijde, mogelijk is, en of ze dit jaar reeds elders in ons land gesignaleerd werden.

Arnhem

v. d. W. B.

Wij hebben al van drie verschillende plaatsen berichten van notenkrakers gelezen. H.

Reuzenlarve van den groenen Kikvorsch.

Zoudt u mij kunnen zeggen of reuzen-elite, monster pracht-donderkop, of staartkikker afkomstig kan zijn van de gewone *Rana exulenta*? Wij hebben ze in een vijvertje gevangen, waar wij al minstens 10 jaar elk jaar in visschen, en vonden van 't jaar voor 't eerst deze monsters, wier vrij nauwkeurige afmetingen waren: lang 8.3; breedte staart 1.8; breedte kop 1.5 en dikte kop 1.4 cm. Verdere inlichtingen gaarne op aanvraag.

Broekstee, Ouddorp (Z.-H.).

H. M. v. D. BROEK.

Gebruikt Microscop.

Mag ik vragen of een der lezers een gebruikt microscoop te koop heeft voor een student in de medicijnen?

Wilhelminasingel 43, Maastricht.

B. SWART.

Aangeboden.

Graafwespen, wespen en bijen¹⁾ tegen vergoeding van onkosten, *Pompilus*, *Ammophila*, *Gorytes*, *Mellinus*, *Crabro spec.*, *Vespa*, *crabro*, *vulgaris*, *rufa*, *Colletes*, *Sphecodes*, *Halictus spec.*, *Andrena spec.*, *Dasypoda*, *Panurgus*, *Rophites*, *Nomada*, *Coelioxys*, *Antophora*, *Bombus spec.*

Libellen: *Diplax scotica*, *D. stricolata*, *Aeschna mixta*, *A. Cyanea*, *Calopteryx splendens* ♀ en ♂, *Lestes viridis*, *Ischnura elegans*, *Agriion pulchellum*, *Pyrrosoma*.

Vlinders en kevers voor scholen zeer billijk, (2 tot 5 cent per stuk.)

Denekamp.

J. B. BERNINK.

¹⁾ Thijssse stelt er zeker belang in te weten, dat hier ook de zeldzame *Dinetus pictus* is gevangen.

Eieren van wandelende takken (*Dixippus morosus*) uit Voor-Indië, per stuk 2 cent. De insecten eten braam, roos, framboos, doovenetel, *tradescantia*, etc.

Ambt Doetinchem.

A. JOMAN.

